

Jordemodern

SVENSKA
BARNMORSKEFÖRBUNDETS
TIDSKRIFT

JORDEMODERN TIDSKRIFT SEDAN 1888 ÅRGÅNG 130

NOVEMBER NR 7 2018

04

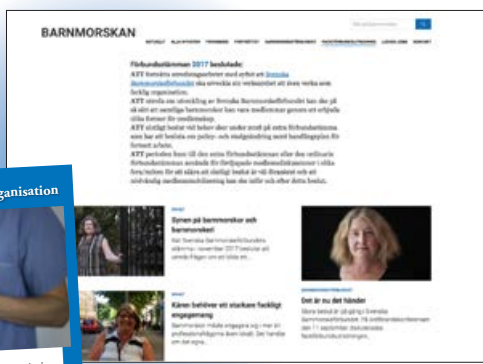

14

19

- 4 Att identifiera och behandla förlossningsrädsla
- 7 Graviditetsregistret ser framåt
- 8 Mödradödsfall i Sverige 2017
- 14 RSFU satsar på migrantkvinnor – gör filmer på 14 olika språk
- 17 Svensk-arabisk app ska underlätta kommunikation inom mödrahälsovården
- 19 Jordmoderns PRAO Barmorska – världens bästa jobb
- 25 Svenska Barmorskeförbundet fackförbundsutredning
- 41 Är fackförening framtiden för barmorskeförbundet?
- 45 Rapport från ett aktivt bäckenbottennätverk
- 48 Ovärderliga möten i Uganda och Kenya öppnar nya perspektiv
- 52 Ordförande har ordet
- 54 Fackförbundsutredning 2018
- 56 Insänt
- 58 Medlemsmöten

Läs mer om fackförbundsutredningen och beslutsunderlag i detta nummer av Jordmodern.

Omslagsfoto: Sara Landstedt, Day Fotograf

Jordemodern

JORDEMODERN SVENSKA BARMORSKEFÖRBUNDET (UTGIVARE) ISSN 0021-7468

Ansvärg utgivare & förbundsordförande

Mia Ahlberg

Chefredaktör

Margareta Rehn

margareta.rehn@barmorskeforbundet.se

Jordemodern förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Manusgranskning

Birgita Klepke

Grafisk formgivning

Ätta.45 Tryckeri AB

Tryck

Ätta.45 Tryckeri AB

Jordemodern

utkommer 8 gånger per år

Prenumeration

förnyas årligen, 650 kronor

Annonsbokning

jane.fogelstrom@barmorskeforbundet.se

08-10 70 88

Sista bokningsdag för medlemsannonser

Svenska Barmorskeförbundet

Baldersgatan 1

114 27 Stockholm

08-10 70 88

kansli@barmorskeforbundet.se

www.barmorskeforbundet.se

Barmorskan

www.barmorskan.se

Vad får vi för pengarna?

Budgetsatsningen på förlossningsvård och kvinnors hälsa skulle gå till att stärka förlossningsvård och eftervård för förlösta kvinnor. Det sa dåvarande sjukvårdsminister i början av 2017.

•**Pengarna skulle också gå till** att stärka kompetensförsörjningen, däribland bemanningen inom förlossningsvården.

Satsningen på förlossningsvården var välkommen och nödvändig.

I regeringens överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) prioriterades bättre arbetsmiljö, förändrade arbetssätt, ökad personaltäthet – exempelvis fler barnmorskor – tryggare vårdkedja och eftervård, neonatalvård samt kunskapsstöd till och utbildning av medarbetare.

Vad har ”vi” då fått för pengarna? Har de gått till det de varit avsedda för? Har alla sjukhus och kvinnokliniker fått ta del av dem? Vem kan svara på det?

På många håll verkar pengarna ha använts till olika projekt. Kanske ligger det i tiden att även välfärden och hälso- och sjukvården projektifieras? Men hur blir det med verksamhetens långsiktiga hållbara utveckling? Och vad händer när många av de anställda är inhyrd eller vikarierande personal. Vad händer med verksamhetens samlade kompetens? Vad händer med professionen?

Kompetensöverföringen är ju avgörande när det handlar om legitimerad vårdspersonal. En erfaren kollega som lär upp nästa generation är ett måste. Den som är nyutbildad måste ha seniora kollegor att rådfråga.

En stor del av utvecklingsarbete i hälso- och sjukvården sker genom projekt. Samtidigt resulterar långt ifrån alla utvecklingsprojekt i långsiktigt hållbar utveckling eller

lärande, skriver Vårdanalys i sin rapport *Bäddat för utveckling*.

Vårdanalys visar att utvecklingsprojektens förutsättningar att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling i hälso- och sjukvården eller i socialtjänsten i stora delar ligger utanför dess direkta påverkan. Ansvaret vilar istället i hög grad på kommuner och landsting.

De rekommenderar därför landsting och kommuner att utveckla rutiner för en aktiv patient- och brukarinvolvering. De bör också säkerställa strategier för implementering av goda projektresultat.

Vårdanalys menar att regeringen och andra statliga finansörer bör kräva att statligt finansierade projekt ska bidra till långsiktigt hållbar utveckling.

Hur har landstingen använt de riktade budgetmedel de blivit tilldelade när det gäller förlossningsvård och kvinnors hälsa? Blev det fler barnmorskor?

Kanske kan Sveriges Kommuner och Landsting svara på det? Eller är det regeringen som först måste avkräva ett svar från SKL?

Kvinnocentrerad vård med barnmorskor. Kontinuerlig vårdkedja under graviditet och barnafödande. Vård efter behov under hela postnatalperioden. En födande – en barnmorska. Permanent finansiering av all reproduktiv hälsovård.

Hur lång tid ska det ta innan vi är där?

Hej alla barnmorskor!

På förbundsstämman den 14 november ska vi rösta om vi ska bilda egen fackförening inom SRAT eller inte. Oavsett beslut så kommer Svenska Barnmorskeförbundet att fortsätta arbetet med professionsfrågorna som vi alltid gjort. Det gör vi fortfarande och hela tiden i allra högst grad, trots att den mesta kommunikationen på sistone har handlat om fackförbundsutredningen.

Svenska Barnmorskeförbundet arbetar på många olika arenor där barnmorskans kompetens är viktig och nödvändig.

Just nu pågår arbetet med goda levnadsvanor under graviditet och vi förbereder sex möten på olika ställen i Sverige under 2019.

Vi arbetar med PROM och PREM frågor på Sveriges Kommuner och Landsting och nu kommer den första piloten i höst, faktiskt ett helt år senare än planerat. Jag lovar att det varit ett långt och mödosamt arbete att få till detta på ett bra sätt. Många barnmorskor har arbetat med frågorna, organisation och förvaltning och gör det fortfarande på ett fantastiskt sätt.

Vi – styrelsen och kansliet – förbereder just nu nästa års konferenser och jag vill särskilt flagga för den stora europeiska utbildningskonferensen i Malmö i december 2019 som förbundet arrangerar tillsammans med European Midwives Association (EMA). Temat är framtidens barnmorska. Jag ser verkligen fram emot den och hoppas att få träffa många av de barnmorskor som utbildar framtidens barnmorskor.

Vi – Svenska Barnmorskeförbundet – har ett kompetent internationellt råd som leds av barnmorskan Anna af Ugglas och det är ett twinningprojekt på gång mellan KNOV i Holland, Sverige, Sierra Leone och Ghana. Just nu är svenska barnmorskor

i Sierra Leone för att påbörja samarbetet.

Det sjuder av iver på många ställen i Sverige för att starta caseload midwifery som innebär att barnmorskor arbetar inom mödrahälsovård, förlossning och eftervård i en sammanhållen vårdkedja. Här har förbundet en roll att skapa nätverk där barnmorskor kan stötta varandra i ett emellanåt knepigt arbete för att förändra organisationen.

Medicinska födelseregistret (MFR) hos Socialstyrelsen ska förändras och ska ta in andra uppgifter och många barnmorskor har arbetat och arbetar för att fler uppgifter som speglar vårt arbetsfält – reproduktiv hälsa – ska in i registret. Ett arbete som har varit framgångsrikt.

Regeringens budgetsatsning på förlossningsvården och kvinnors hälsa pågår och det genererar mycket jobb för förbundet och för er alla ute i vården i olika projekt. Jag hoppas att det kommer att läggas mer fokus på eftervården framöver eftersom genomlysningen tydligt har visat att kvinnor upplever en brist efter att de har lämnat BB. Många vet inte vart de ska vända sig med sina olika problem. Det finns fina projekt på gång i olika delar i Sverige och jag vill att deras arbete ska leda till en större nationell satsning på detta område – reproduktiv hälsa/postnatal perioden – där barnmorskans roll och kompetens ska finnas med.

Mia Ahlberg Förbundsordförande
mia.ahlberg@barnmorskeforbundet.se

Svenska Barnmorskeförbundet fortsätter att arbeta med patientsäkerhetsarbetet i LÖF (Landstingets ömsesidiga försäkringsbolag) och jag måste påtala vilket viktigt arbete barnmorskor har gjort i ett av projekten om obstetrisk NEWS. Om inte barnmorskor hade varit med och ta fram detta dokument hade det sett helt annorlunda ut.

Utan barnmorskor hade råden inte urskilt friska kvinnor med normal graviditet och förlossning från ”riskkvinnor”, vilket är oerhört viktigt för att inte patologisera det som är friskt. Det är bara ett av många bevis på hur viktigt det är att barnmorskor är med i alla arbeten som rör gravida och födande kvinnor – reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa.

Sedan hoppas jag att ni har sett att barnmorskor och kvinnors rättigheter var högaktuella frågor under valet vilket vi lade ned mycket tid på att åstadkomma.

Så, kära barnmorskor i hela Sverige, vi jobbar alla med vårt viktiga arbete på olika sätt och vi gör det bra. Och det kommer vi – Svenska Barnmorskeförbundet – att fortsätta med!

Vi hörs,
Mia

Hållbar livsstil

Barnmorskans samtal om levnadsvanor – en handledning
Svenska Barnmorskeförbundet (2018)
barnmorskeforbundet.se

Graviditetsenkäten

PROM (Patient-Reported Outcome Measures)
PREM (Patient-Reported Experience Measures)
Enkät till alla gravida och nyblivna mammor
www.graviditetsregistret.se
www.skl.se

EMA European Midwives Association

www.europeanmidwives.com

KNOV Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen

Midwifery in the Netherlands
www.knov.nl

MFR Medicinska Födelseregistret

Socialstyrelsen
www.socialstyrelsen.se

SKL Sveriges kommuner och landsting

Hälsa, sjukvård - Förlossningsvård och kvinnors hälsa
www.skl.se

LÖF Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag

Patientsäkerhet - Våra projekt
www.lof.se

Svenska Barnmorskeförbundet

www.barnmorskeforbundet.se

Fackförbundsutredning 2018

En profession – en organisation

I höstmörkret sjuder det av aktivitet bland Sveriges barnmorskor. En stor andel av oss diskuterar på olika sätt vår gemensamma utredning kring att bli en fackförening. Vid ett ja på förbundsstämman blir Svenska Barnmorskeförbundet en fackförening inom fackförbundet SRAT (Akademiker i samhällsbärande professioner) – Saco.

•**Svenska Barnmorskeförbundet** kommer att fortsätta vara professionsorganisationen för barnmorskor och kommer att ha en egen ekonomi och självständighet. Skillnaden om Svenska Barnmorskeförbundet blir en fackförening innebär att alla som vill vara med också måste vara med i den nya fackföreningen för barnmorskor. Det går inte att välja bara professionsorganisationen.

Vid ett ja kommer Svenska Barnmorskeförbundet att också verka som facklig organisation. Ett medlemskap innebär då att du är med i fackföreningen Svenska Barnmorskeförbundet – SRAT. För att den nya fackliga organisationen ska bli stark och kunna göra nytta, behöver vi bli många barnmorskor (medlemmar) som delar på ansvaret. Det borde fungera för alla barnmorskor som inte har starka ideologiska skäl mot facklig tillhörighet.

Jag vill särskilt betona vikten av att chefer och ledare följer med in i det nya barnmorskeförbundet. Er kompetens och särskilda roll är betydelsefull för hela professionen. Det finns plats för er och tillsammans kan vi skapa nya strategier för att tillgodose era särskilda behov. SRAT har stor

erfarenhet kring chefer och ledare; en särskild tidning, nätverk och egna förhandlare från centrala kansliet om ni behöver hjälp. Resten bygger vi upp tillsammans genom att forma de nätverk och utbildningar som behövs.

Jag har återvänt till vår historia, till barnmorskan Johanna Hedén som tog initiativ till att barnmorskor från hela landet skulle träffas för ett möte där gemensamma frågor dryftades. Det var år 1886.

Året innan hade hon varit med och bildat Göteborgs barnmorskesällskap där hon blev ordförande.

Vid mötet på Södermalm i Stockholm diskuterades bland annat utbildningens längd, behovet av en pensions- och sjukkas- sa och varför förlösningsväsendet inte uppmärksammades mer. Barnmorskor kom från hela landet och lade tillsammans grunden till Svenska Barnmorskeförbundet.

Det fanns en stark drivkraft i att hålla yrkets fana högt och att outtröttligt värna vår kunskap och kompetens.

Första numret av förbundets tidskrift, Jordmodern, kom ut februari 1888. Jordmodern blev barnmorskors egen tidning och fungerar på samma sätt än idag.

Johanna Hedén och andra barnmorskor roades över synen att ogifta barnmorskor var ”fallna kvinnor” eftersom man ansåg att det ingick i yrket att alla barnmorskor hade fött barn. Under många decennier har kampen förts för att höja statusen för vårt yrke och i dag har vi kommit långt med hjälp av våra tidigare barnmorskekollegor. Ändå får vi slåss för att få jobba evidensbaserat, till rätt lön och bra villkor. Ingenting får vi gratis men om vi är enade kan vi komma hur långt som helst. Precis som barnmorskorna som vid slutet av förra sekelskiftet till slut enades om stadgar och började styra sitt eget förbund (även om en läkare under ett antal år satt som ordförande).

Vad betyder vår barnmorskehistoria för dagens arbete och det beslut vi står inför?

Den betyder att vi finns och har funnits länge. Att vi som yrkeskår har organiserat oss på olika sätt i flera hundra år. Det betyder också att vi kan komma vidare. Vi är en profession, barnmorskor, och vi har vår yrkes stolthet och vårt kompetensområde.

Jag känner en djup samhörighet med alla de kvinnor som gått före oss i vårt yrke. Som slitit och byggt upp den grund vi har att stå på.

På förbundsstämma den 14 november röstar ombuden från Svenska Barnmorskeförbundets lokalföreningar och beslutar om vår framtid – fackförening eller inte. Oavsett ja eller nej kommer vi att fortsätta att vara en stark och välutbildad kår för de kvinnor och familjer som behöver oss – och för våra kollegor.

Jag är övertygad om att Sveriges barnmorskor vet vilken väg vi bör välja.

Eva Nordlund

Vice ordförande Svenska Barnmorskeförbundet
eva.nordlund@barnmorskeforbundet.se

Svenska Barnmorskeförbundet reste stenen på Johanna Hedéns grav i Örebro och betalar gravens skötsel. Läs mer om Johanna i Pia Höjebergs bok *Syster Stork*.

Kallelsen till det första allmänna barnmorskemötet i Sverige 1886 hittar du på hemsidan under Barnmorska/Historia
www.barnmorskeforbundet.se

300 ÅR I LIVETS TJÄNST

Sveriges barnmorskor 300 år
ISBN 978-91-633-8383-0

(2011) svensk utgåva
Beställ och köp boken
via kansliet, mer
information finns på
barnmorskeforbundet.se

” Jag känner en djup samhörighet med alla de kvinnor som gått före oss i vårt yrke.